

Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στην ενεργειακή αγορά

(2011/C 279/03)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 16,

Έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως τα άρθρα 7 και 8,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 41,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 8 Δεκεμβρίου 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στην ενεργειακή αγορά ⁽³⁾ (στο εξής, «πρόταση»).
2. Η Επιτροπή δεν ζήτησε τη γνώμη του ΕΕΠΔ, παρότι το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 περιέχει σχετική απαίτηση. Ενεργώντας με δική του πρωτοβουλία, ο ΕΕΠΔ εκδίδει την παρούσα γνωμοδότηση βάσει του άρθρου 41 παράγραφος 2 του κανονισμού. Ο ΕΕΠΔ αντιλαμβάνεται ότι οι παρούσες συμβουλές παρέχονται σε ύστερο στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας. Παρ' όλα αυτά, θεωρεί προσήκουσα και σκόπιμη την έκδοση της παρούσας γνωμοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη τον σημαντικό δυναμικό αντίκτυπο της πρότασης στο δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αναφορά στην παρούσα γνωμοδότηση πρέπει να περιληφθεί στο προοίμιο της πρότασης.
3. Κύριος στόχος της πρότασης είναι η αποφυγή της χειραγώγησης της αγοράς και της εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών στις ενεργειακές αγορές χονδρικής (φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας). Η ακεραιότητα της αγοράς και η διαφάνεια των αγορών χονδρικής, όπου γίνεται η διαπραγμάτευση φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ εταιρειών παραγωγής ενέργειας και διαπραγματευτών, είναι καθοριστικής σημασίας για τις τιμές που πληρώνουν τελικά οι καταναλωτές.

4. Για τον σκοπό αυτό, στόχος της πρότασης είναι η θέσπιση ολοκληρωμένων κανόνων σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίοι θα αποτρέπουν τη χρήση εμπιστευτικών πληροφοριών από τους διαπραγματευτές προς ίδιον όφελος και τη χειραγώγηση της αγοράς μέσω της διαμόρφωσης τεχνητών επιπέδων τιμών που δεν δικαιολογούνται από τη διαθεσιμότητα, το κόστος παραγωγής, τη χωρητικότητα αποθήκευσης ή τη δυναμικότητα μεταφοράς ενέργειας. Ειδικότερα, οι προτεινόμενοι κανόνες απαγορεύουν τα ακόλουθα:

- τη χρήση εμπιστευτικών πληροφοριών κατά την πώληση ή την αγορά ενέργειας στις αγορές χονδρικής. Οι αποκλειστικές πληροφορίες και ευαίσθητες πληροφορίες που αφορούν τις τιμές πρέπει να γνωστοποιούνται πριν από τη διαπραγμάτευση,
- συναλλαγές με τις οποίες καλλιεργούνται ψευδείς ή παραπλανητικές εντυπώσεις σχετικά με την προσφορά ή τις τιμές προϊόντων της ενεργειακής αγοράς χονδρικής,
- διάδοση ψευδών ειδήσεων ή φημών με τις οποίες καλλιεργούνται παραπλανητικές εντυπώσεις σχετικά με τα εν λόγω προϊόντα.

5. Η παρακολούθηση της αγοράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τον εντοπισμό ενδεχόμενων παραβιάσεων των ως άνω απαγορεύσεων υπάγεται στην αρμοδιότητα του ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (στο εξής, «ACER») ⁽⁴⁾.
6. Βάσει της πρότασης, ο ACER θα έχει έγκαιρη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τις συναλλαγές που διενεργούνται στις ενεργειακές αγορές χονδρικής. Σε αυτές περιλαμβάνονται πληροφορίες για τις τιμές, τις πωλούμενες ποσότητες και τα εμπλεκόμενα μέρη. Τα μαζικά αυτά δεδομένα θα ανταλλάσσονται επίσης με τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές, οι οποίες θα είναι στη συνέχεια υπεύθυνες για τη διερεύνηση των εικαζόμενων καταχρήσεων. Σε περιπτώσεις με διασυντομικό αντίκτυπο, ο ACER θα ασκεί αρμοδιότητες συντονισμού των ερευνών. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές στα κράτη μέλη θα επιβάλλουν κυρώσεις.
7. Η πρόταση κινείται στην ίδια κατεύθυνση με άλλες πρόσφατες νομοθετικές προτάσεις, οι οποίες στοχεύουν στην ενίσχυση των υφιστάμενων ρυθμίσεων χρηματοπιστωτικής εποπτείας και στη βελτίωση του συντονισμού και της συνεργασίας σε επίπεδο ΕΕ, περιλαμβανομένης της οδηγίας για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (στο εξής, «οδηγία σχετικά με την κατάχρηση της αγοράς») ⁽⁵⁾ και της οδηγίας για τις αγορές

⁽⁴⁾ Ο ACER είναι οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος συστάθηκε το 2010. Αποστολή του είναι να συνδράμει τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές ενέργειας κατά την άσκηση, σε επίπεδο ΕΕ, των ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων που ασκούν στα κράτη μέλη και να συντονίζει, όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο, τη δράση τους.

⁽⁵⁾ Οδηγία 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς), ΕΕ L 96 της 12.4.2003, σ. 16.

⁽¹⁾ ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31 (στο εξής, «οδηγία 95/46/ΕΚ»).

⁽²⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1 [στο εξής, «κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001»].

⁽³⁾ COM(2010) 726 τελικό.

χρηματοπιστωτικών μέσων (στο εξής, «MiFID») ⁽¹⁾. Ο ΕΕΠΔ διατύπωσε πρόσφατα σχόλια σχετικά με μία ακόμη από τις προσαρμογές αυτές προτάσεις ⁽²⁾.

II. ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΕΠΔ

8. Η πρόταση περιέχει αρκετές διατάξεις σχετικές με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

- τα άρθρα 6 έως 8 για την παρακολούθηση της αγοράς και την αναφορά δεδομένων,
- το άρθρο 9 για την «προστασία δεδομένων και τη λειτουργική αξιοπιστία»,
- τα άρθρα 10 και 11 για την έρευνα και την επιβολή της εφαρμογής, και
- το άρθρο 14 για τις «σχέσεις με τρίτες χώρες».

II.1. Παρακολούθηση της αγοράς και αναφορά δεδομένων (άρθρο 6 έως 8)

Σχετικές διατάξεις

9. Η πρόταση βασίζεται στην παραδοχή ότι για τον εντοπισμό καταχρηστικών πρακτικών i) είναι απαραίτητη η αποτελεσματική παρακολούθηση της αγοράς, με έγκαιρη πρόσβαση στα πλήρη δεδομένα των συναλλαγών, και ii) το εν λόγω σύστημα πρέπει να περιλαμβάνει και παρακολούθηση στο επίπεδο της ΕΕ. Κατά συνέπεια, ο προτεινόμενος κανονισμός προβλέπει ότι ο ACER συγκεντρώνει, επανεξετάζει και ανταλλάσσει (με τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τις αντίστοιχες αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης) μεγάλες ποσότητες μαζικών δεδομένων από τις ενεργειακές αγορές χονδρικής.
10. Ειδικότερα, ο προτεινόμενος κανονισμός απαιτεί από τους συμμετέχοντες στην αγορά να παρέχουν στον ACER «καταγραφές των συναλλαγών τους» που αφορούν προϊόντα των ενεργειακών αγορών χονδρικής. Επιπλέον των καταγραφών των συναλλαγών, οι συμμετέχοντες στην αγορά υποχρεούνται επίσης να παρέχουν στον ACER πληροφορίες σχετικά με τη «δυναμικότητα των εγκαταστάσεων παραγωγής, αποθήκευσης, κατανάλωσης ή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου».
11. Η μορφή, το περιεχόμενο και το χρονοδιάγραμμα παροχής των πληροφοριών θα καθορισθεί σε κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της Επιτροπής.

Σχόλια και συστάσεις του ΕΕΠΔ

12. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόταση αναθέτει εξ ολοκλήρου σε κατ' εξουσιοδότηση πράξεις τον καθορισμό του περιεχομένου των πληροφοριών που πρόκειται να συλλέγονται στο πλαίσιο της παρακολούθησης της αγοράς και της αναφοράς δεδομένων,

⁽¹⁾ Οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου, ΕΕ L 145 της 30.4.2004, σ. 1.

⁽²⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ευρύτερο πλαίσιο των συναφών νομοθετικών προτάσεων, βλ. τη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών, η οποία εκδόθηκε στις 19 Απριλίου 2011, ειδικότερα δε τις παραγράφους 4, 5, και 17-20.

δεν μπορεί να αποκλεισθεί τα εν λόγω δεδομένα να περιλαμβάνουν και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα — δηλαδή κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί ⁽³⁾. Βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας της ΕΕ, αυτό επιτρέπεται μόνον όταν το μέτρο είναι αναγκαίο και αναλογικό εν σχέσει με την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού ⁽⁴⁾. Επομένως, ο προτεινόμενος κανονισμός πρέπει να προσδιορίζει σαφώς την έκταση στην οποία οι καταγραφές συναλλαγών και οι πληροφορίες περί δυναμικότητας που συλλέγονται για σκοπούς παρακολούθησης μπορούν να περιλαμβάνουν οποιαδήποτε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ⁽⁵⁾.

13. Εάν προβλέπεται επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενδέχεται να απαιτούνται επίσης συγκεκριμένες εγγυήσεις — για παράδειγμα, όσον αφορά τον περιορισμό του σκοπού, το χρονικό διάστημα διατήρησης και τους δυνητικούς αποδέκτες των πληροφοριών. Ο ουσιώδης χαρακτήρας των εν λόγω εγγυήσεων προστασίας των δεδομένων επιβάλλει τον καθορισμό τους απευθείας στο κείμενο του προτεινόμενου κανονισμού και όχι σε κατ' εξουσιοδότηση πράξεις.

14. Εάν, αντιθέτως, δεν αναμένεται οποιαδήποτε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ή τέτοια επεξεργασία διενεργείται μόνον κατ' εξαίρεση και περιορίζεται σε σπάνιες περιπτώσεις, στις οποίες ο διαπραγματευτής στις ενεργειακές αγορές χονδρικής μπορεί να είναι φυσικό πρόσωπο και όχι νομική οντότητα), αυτό πρέπει να αναφέρεται σαφώς στην πρόταση, τουλάχιστον σε αιτιολογική σκέψη.

II.2. Προστασία δεδομένων και λειτουργική αξιοπιστία (άρθρο 9)

Σχετικές διατάξεις

15. Το άρθρο 9 παράγραφος 1 υποχρεώνει τον ACER να διασφαλίζει «την εμπιστευτικότητα, την ακεραιότητα και την προστασία» των πληροφοριών που λαμβάνει δυνάμει του άρθρου 7 (δηλαδή καταγραφές συναλλαγών και πληροφορίες περί δυναμικότητας που συλλέγονται στο πλαίσιο της παρακολούθησης της αγοράς). Το άρθρο 9 ορίζει επίσης ότι «κατά περίπτωση», ο ACER «θα τηρεί» τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 όταν επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 7.
16. Επιπλέον, το άρθρο 9 παράγραφος 1 υποχρεώνει επίσης τον ACER να «εντοπίζει και [να] ελαχιστοποιεί πηγές λειτουργικού κινδύνου, με την ανάπτυξη κατάλληλων συστημάτων, ελέγχων και διαδικασιών».
17. Τέλος, το άρθρο 9 παράγραφος 2 επιτρέπει στον ACER να δημοσιοποιεί πληροφορίες που έχει στην κατοχή του, «υπό τον όρο ότι δεν γνωστοποιεί εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες που αφορούν συγκεκριμένους συμμετέχοντες στην αγορά ή συγκεκριμένες συναλλαγές».

⁽³⁾ Βλέπε άρθρο 2 στοιχείο α) της οδηγίας 95/46/ΕΚ και άρθρο 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001.

⁽⁴⁾ Βλέπε άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και άρθρο 7 στοιχείο γ) της οδηγίας 95/46/ΕΚ και άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και άρθρο 5 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001.

⁽⁵⁾ Το άρθρο 9 παράγραφος 1 της πρότασης — το οποίο αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 — υποδηλώνει ότι αυτό μπορεί να συμβεί, αλλά δεν παρέχει περισσότερες λεπτομέρειες. Βλέπε περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά στην ενότητα II.2 της παρούσας γνωμοδότησης.

Σχόλια και συστάσεις του ΕΕΠΔ

18. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το άρθρο 9 είναι αφιερωμένο, εν μέρει, στην προστασία των δεδομένων, καθώς και για το ότι ο προτεινόμενος κανονισμός απαιτεί ρητά από τον ACER να τηρεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001.

α) Εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της οδηγίας 95/46/ΕΚ

19. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ τονίζει ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 εφαρμόζεται πλήρως στον ACER δυνάμει του εν λόγω κανονισμού οσάκις ο ACER επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Επομένως, η πρόταση πρέπει να υπενθυμίζει ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 πρέπει να εφαρμόζεται στον ACER όχι μόνον όταν επεξεργάζεται δεδομένα βάσει του άρθρου 7, αλλά και σε άλλες περιπτώσεις, ιδίως δε όταν ο ACER επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορούν υπόνοιες κατάληξης της αγοράς/παραβιάσεων βάσει του άρθρου 11. Επιπλέον, για λόγους ακρίβειας, ο ΕΕΠΔ συνιστά, αντί της έκφρασης «κατά περίπτωση» για την περιγραφή περιπτώσεων στις οποίες ο ACER υποχρεούται να τηρεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001, να χρησιμοποιηθεί η έκφραση «οσάκις δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία».

20. Πρέπει επίσης να γίνεται παραπομπή στην οδηγία 95/46/ΕΚ, λαμβάνοντας υπόψη ότι η εν λόγω οδηγία εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες εθνικές ρυθμιστικές αρχές. Πράγματι, για λόγους σαφήνειας, ο ΕΕΠΔ συνιστά όπως ο προτεινόμενος κανονισμός αναφέρει, με γενικό τρόπο (τουλάχιστον σε αιτιολογική σκέψη), ότι, ενώ ο ACER υπόκειται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001, η οδηγία 95/46/ΕΚ εφαρμόζεται στις οικείες εθνικές ρυθμιστικές αρχές.

β) Λογοδοσία

21. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την απαίτηση όπως ο ACER εντοπίζει και ελαχιστοποιεί τους λειτουργικούς κινδύνους με την ανάπτυξη κατάλληλων συστημάτων, ελέγχων και διαδικασιών. Εφόσον η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αναμένεται να διαδραματίσει διαρθρωτικό ρόλο, η περαιτέρω ενίσχυση της αρχής της λογοδοσίας⁽¹⁾ επιβάλλει όπως ο προτεινόμενος κανονισμός υποχρεώνει ρητά τον ACER να θεσπίσει ένα σαφές πλαίσιο λογοδοσίας, το οποίο θα διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς την προστασία δεδομένων και θα παρέχει αποδείξεις σχετικά με την εν λόγω συμμόρφωση. Το εν λόγω πλαίσιο πρέπει να περιέχει ορισμένα στοιχεία, όπως:

— τη θέσπιση και την επικαιροποίηση, ανάλογα με την περίπτωση, μιας πολιτικής προστασίας των δεδομένων βάσει εκτίμησης επιπτώσεων (η οποία θα περιλαμβάνει επίσης αξιολόγηση των κινδύνων ασφάλειας). Αυτή η πολιτική προστασίας των δεδομένων πρέπει να περιλαμβάνει επίσης ένα σχέδιο ασφάλειας,

— τη διενέργεια περιοδικών ελέγχων για την αξιολόγηση της συνεχιζόμενης καταλληλότητας της πολιτικής προστασίας των δεδομένων και της συμμόρφωσης προς την εν λόγω πολιτική (οι οποίοι θα περιλαμβάνουν έλεγχο του σχεδίου ασφάλειας),

— τη δημοσιοποίηση (μερικώς τουλάχιστον) των αποτελεσμάτων των εν λόγω ελέγχων, προκειμένου να καθησυχάζονται οι ενδιαφερόμενοι όσον αφορά τη συμμόρφωση προς την προστασία των δεδομένων,

— την κοινοποίηση παραβιάσεων των δεδομένων και άλλων συμβάντων ασφάλειας στον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων της Επιτροπής, στα διγόμενα υποκείμενα των δεδομένων και, κατά περίπτωση, σε άλλους ενδιαφερομένους και αρχές⁽²⁾.

22. Ανάλογες απαιτήσεις πρέπει να εφαρμόζονται επίσης στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές και σε άλλες ενδιαφερόμενες αρχές της ΕΕ.

γ) Δημοσιοποίηση πληροφοριών από τον ACER

23. Όσον αφορά την απαίτηση του άρθρου 9 παράγραφος 2 περί δημοσιοποίησης από τον ACER των πληροφοριών που έχει στην κατοχή του, ο ΕΕΠΔ αντιλαμβάνεται ότι στόχος της διάταξης αυτής δεν είναι να επιτρέπει στον ACER τη δημοσιοποίηση δεδομένων για σκοπούς «κατονομασίας και ονειδισμού» και τη δημοσιοποίηση παραβάσεων εταιρειών ή φυσικών προσώπων.

24. Ωστόσο, η πρόταση δεν αναφέρει κατά πόσον υπάρχει οποιαδήποτε πρόθεση δημοσιοποίησης οποιωνδήποτε δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επομένως, προς άρση πάσης αμφιβολίας, ο προτεινόμενος κανονισμός πρέπει είτε να ορίζει ρητά ότι οι δημοσιοποιούμενες πληροφορίες δεν πρέπει να περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είτε να προσδιορίζει ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να δημοσιοποιούνται, εφόσον συντρέχει περίπτωση.

25. Εάν πρόκειται να δημοσιοποιηθούν οποιαδήποτε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, η αναγκαιότητα γνωστοποίησης (π.χ. για λόγους διαφάνειας) πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά και να σταθμίζεται σε σχέση με ανταγωνιστικούς προβληματισμούς, όπως η αναγκαιότητα προστασίας των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των διγόμενων φυσικών προσώπων.

26. Ως εκ τούτου, πριν από κάθε γνωστοποίηση, πρέπει να διενεργείται αξιολόγηση αναλογικότητας, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια που θέσπισε το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση *Schecke*⁽³⁾. Στην υπόθεση αυτή, το ΔΕΚ υπογράμμισε ότι οι αποκλίσεις και οι περιορισμοί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου. Το ΔΕΚ έκρινε περαιτέρω ότι τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα πρέπει να διερευνούν διαφορετικές μεθόδους δημοσιοποίησης, ώστε να βρίσκουν εκείνη που είναι συμβατή με τον σκοπό μιας τέτοιας

⁽¹⁾ Βλέπε παράγραφο 7 της γνωμοδότησης του ΕΕΠΔ σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - «Συνολική προσέγγιση όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση», η οποία εκδόθηκε στις 14 Ιανουαρίου 2011 (http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2011/11-01-14_Personal_Data_Protection_EN.pdf).

⁽²⁾ Βλέπε παράγραφο 6.3 της προπαρατεθείσας γνωμοδότησης του ΕΕΠΔ της 14ης Ιανουαρίου 2011.

⁽³⁾ Απόφαση ΔΕΚ της 9ης Νοεμβρίου 2010, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-92/09 και C-93/09 (*Schecke* και *Eifert*)· βλέπε, ειδικότερα, σκέψεις 81, 65 και 86.

δημοσιοποίησης, θίγοντας ταυτοχρόνως σε μικρότερο βαθμό το δικαίωμα των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

II.3. Εξουσίες έρευνας (άρθρο 10)

Σχετικές διατάξεις

27. Η πρόταση προβλέπει ότι, εάν από την παρακολούθηση της αγοράς προκύπτουν υπόνοιες κατάχρησης της αγοράς, θα ακολουθεί έρευνα η οποία θα μπορεί να καταλήξει στην επιβολή κατάλληλων κυρώσεων. Ειδικότερα, το άρθρο 10 παράγραφος 1 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να παρέχουν στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές τις αναγκαίες εξουσίες έρευνας, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού σχετικά με την εκμετάλλευση εμπιστευτικών πληροφοριών και τη χειραγώγηση της αγοράς⁽¹⁾.

Σχόλια και παρατηρήσεις του ΕΕΠΔ

28. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι στο άρθρο 10 παράγραφος 1 προσδιορίζεται ότι i) οι εξουσίες έρευνας ασκούνται (μόνον) για να διασφαλίζεται η εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού σχετικά με την εκμετάλλευση εμπιστευτικών πληροφοριών και τη χειραγώγηση της αγοράς (άρθρα 3 και 4) και ότι ii) οι εν λόγω εξουσίες ασκούνται με βάση την αρχή της αναλογικότητας.
29. Ωστόσο, η πρόταση παρουσιάζει ελλείψεις από την άποψη της ασφάλειας δικαίου και του επιπέδου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η ανάλυσή της δείχνει ότι δύο κυρίως προβλήματα συνδέονται με το κείμενο του προτεινόμενου άρθρου 10. Πρώτον, το άρθρο 10 δεν ορίζει με ικανοποιητική σαφήνεια το πεδίο των εξουσιών έρευνας. Για παράδειγμα, δεν είναι επαρκώς σαφές κατά πόσον μπορεί να απαιτούνται στοιχεία ιδιωτικών τηλεφωνικών συνδιαλέξεων ή κατά πόσον μπορεί να διενεργηθεί επιτόπιος έλεγχος σε ιδιωτική κατοικία. Δεύτερον, το άρθρο 10 δεν προβλέπει τις αναγκαίες διαδικαστικές εγγυήσεις κατά του κινδύνου αδικαιολόγητης παρέμβασης στην ιδιωτική ζωή ή κατάχρησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Για παράδειγμα, δεν απαιτεί ένταλμα δικαστικής αρχής.
30. Υποθέτουμε ότι εναπόκειται στο εθνικό δίκαιο να προσδιορίσει τόσο το πεδίο των εξουσιών έρευνας όσο και τις αναγκαίες εγγυήσεις. Πράγματι, το άρθρο 10 παράγραφος 1 παρέχει πολλές εναλλακτικές δυνατότητες στα κράτη μέλη ορίζοντας ότι οι εξουσίες έρευνας «ασκούνται: α) απευθείας, β) σε συνεργασία με άλλες αρχές ή άλλες επιχειρήσεις στην αγορά, ή γ) με αίτηση προς τις αρμόδιες δικαστικές αρχές». Μια τέτοια ρύθμιση φαίνεται ότι επιτρέπει αποκλίσεις στις εθνικές πρακτικές, για παράδειγμα, σχετικά με το κατά πόσον και υπό ποιες περιστάσεις θα απαιτείται ένταλμα δικαστικής αρχής.
31. Παρότι ορισμένες εθνικές νομοθεσίες ενδέχεται να έχουν ήδη θεσπίσει τις ενδεικνυόμενες διαδικαστικές εγγυήσεις και εγγυήσεις προστασίας των δεδομένων, προκειμένου να διασφαλίζεται

ασφάλεια δικαίου έναντι των υποκειμένων των δεδομένων, απαιτούνται ορισμένες διευκρινίσεις και πρέπει να θεσπισθούν ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις στον προτεινόμενο κανονισμό που θα αφορούν σε διαδικαστικές εγγυήσεις και στις εγγυήσεις προστασίας των δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ, όπως θα δούμε στη συνέχεια.

32. Ως γενική αρχή, ο ΕΕΠΔ τονίζει ότι, όταν η νομοθεσία της ΕΕ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα σε εθνικό επίπεδο τα οποία έχουν συνέπειες στα θεμελιώδη δικαιώματα (όπως τα δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα), η νομοθεσία πρέπει να απαιτεί επίσης τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων ταυτόχρονα με τα περιοριστικά μέτρα, ώστε να διασφαλίζεται η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων που διακυβεύονται. Με άλλα λόγια, η εναρμόνιση των μέτρων που ενδέχεται να συνιστούν παρέμβαση στην ιδιωτική ζωή πρέπει να συνοδεύεται από εναρμόνιση κατάλληλων διαδικαστικών εγγυήσεων και εγγυήσεων προστασίας των δεδομένων βασισμένων στη βέλτιστη πρακτική.

33. Μια τέτοια προσέγγιση μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή σημαντικών αποκλίσεων σε εθνικό επίπεδο και να διασφαλίσει υψηλότερο και πιο ομοιόμορφο επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

34. Εάν η εναρμόνιση ελάχιστων εγγυήσεων δεν είναι εφικτή στο παρόν στάδιο, ο ΕΕΠΔ συνιστά όπως ο προτεινόμενος κανονισμός απαιτεί ρητά από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν τουλάχιστον εθνικά μέτρα εφαρμογής για τη διασφάλιση των αναγκαίων διαδικαστικών εγγυήσεων και εγγυήσεων προστασίας των δεδομένων. Η σύσταση έχει ιδιαίτερη σημασία, αν ληφθεί υπόψη ότι η επιλεγείσα νομική πράξη είναι κανονισμός, ο οποίος ισχύει άμεσα και, κατά κανόνα, δεν απαιτεί κατ' ανάγκη περαιτέρω μέτρα εφαρμογής στα κράτη μέλη.

II.4. Επιτόπιοι έλεγχοι (άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο γ))

Σχετικές διατάξεις

35. Η πρόταση απαιτεί να περιλαμβάνουν ρητώς οι εξουσίες έρευνας που θα παρασχεθούν στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές την εξουσία διενέργειας επιτόπιων ελέγχων (άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο γ)).

Σχόλια και συστάσεις του ΕΕΠΔ

36. Δεν είναι σαφές κατά πόσον οι εν λόγω έλεγχοι θα περιορίζονται σε επιχειρηματικά περιουσιακά στοιχεία (εγκαταστάσεις, εκτάσεις γης και οχήματα) ενός συμμετέχοντος στην αγορά ή κατά πόσον θα μπορούν επίσης να διενεργούνται σε ιδιωτικά περιουσιακά στοιχεία (εγκαταστάσεις, εκτάσεις γης ή οχήματα) φυσικών προσώπων. Επίσης δεν είναι σαφές κατά πόσον οι έλεγχοι μπορούν επίσης να διενεργούνται χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση («αιφνιδιαστικές επισκέψεις»).

37. Εάν η Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να επιτρέπουν στις ρυθμιστικές αρχές τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων σε ιδιωτικά περιουσιακά στοιχεία φυσικών προσώπων, ή να διενεργούν αιφνιδιαστικές επισκέψεις, αυτό πρέπει καταρχάς να προσδιορίζεται σαφώς.

(¹) Αξίζει να σημειωθεί ότι ο προτεινόμενος κανονισμός δεν παρέχει παρόμοιες εξουσίες έρευνας στον ACER. Τέτοιες εξουσίες δεν προβλέπονται για τον ACER ούτε στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 713/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για την ίδρυση Οργανισμού Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας, ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 1.

38. Δεύτερον, ο ΕΕΠΔ τονίζει επίσης ότι η αναλογικότητα των επιτόπιων ελέγχων σε ιδιωτικά περιουσιακά στοιχεία (όπως η ιδιωτική κατοικία φυσικών προσώπων) απέχει πολύ από το να είναι αυτονόητη και –εάν προβλεφθεί– πρέπει να δικαιολογείται συγκεκριμένα.
39. Τρίτον, στην περίπτωση αυτή θα απαιτούνται επίσης πρόσθετες εγγυήσεις, ιδίως όσον αφορά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να διενεργούνται τέτοιοι έλεγχοι. Για παράδειγμα, όλως ενδεικτικώς, η πρόταση πρέπει να προσδιορίζει ότι επιτόπιος έλεγχος μπορεί να διενεργηθεί στην κατοικία φυσικού προσώπου μόνον εάν υπάρχουν εύλογες και συγκεκριμένες υπόνοιες ότι στη συγκεκριμένη κατοικία υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία είναι λυσιτελή για την απόδειξη σοβαρής παραβίασης των άρθρων 3 ή 4 του κανονισμού (δηλαδή των διατάξεων περί απαγόρευσης εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών και χειραγώγησης της αγοράς). Είναι επίσης σημαντικό να απαιτεί η πρόταση δικαστικό ένταλμα σε όλα τα κράτη μέλη ⁽¹⁾.
40. Τέταρτον, προκειμένου να διασφαλίζεται η αναλογικότητα και να αποφεύγεται υπερβολική παρέμβαση στην ιδιωτική ζωή, οι απροειδοποίητοι έλεγχοι σε ιδιωτικές κατοικίες πρέπει να υπόκεινται στην πρόσθετη προϋπόθεση ότι, σε περίπτωση επίσκεψης κατόπιν προειδοποίησης, αποδεικτικά στοιχεία ενδέχεται να καταστραφούν ή να αλλοιωθούν. Αυτό πρέπει να προβλέπεται σαφώς στον προτεινόμενο κανονισμό.

II.5. Εξουσίες της ρυθμιστικής αρχής να απαιτεί «υπάρχοντα στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων» (άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο δ))

Σχετικές διατάξεις

41. Το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο δ) απαιτεί οι εξουσίες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών να περιλαμβάνουν επίσης ρητώς την εξουσία να «απαιτούν υπάρχοντα στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων».

Σχόλια και συστάσεις του ΕΕΠΔ

42. Ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει την αξία των στοιχείων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και των αρχείων διακίνησης δεδομένων σε περιπτώσεις εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών, ιδίως προκειμένου να διαπιστωθούν οι σχέσεις μεταξύ προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και διαπραγματευτών. Παρ' όλα αυτά, το πεδίο της εξουσίας αυτής δεν είναι επαρκώς σαφές ούτε προβλέπονται κατάλληλες διαδικαστικές εγγυήσεις και εγγυήσεις προστασίας των δεδομένων. Επομένως, ο ΕΕΠΔ συνιστά να αποσαφηνισθεί η πρόταση, όπως εξηγείται κατωτέρω. Ειδικότερα, πρέπει να εξετασθούν τα ακόλουθα ζητήματα:
- α) Τι είδους στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και αρχεία διακίνησης δεδομένων μπορούν να απαιτούνται;
43. Για σκοπούς ασφάλειας δικαίου, η πρόταση πρέπει να αποσαφηνίζει καταρχάς τι είδους στοιχεία και αρχεία μπορούν να απαιτούν οι αρχές, εφόσον συντρέχει περίπτωση.

44. Η πρόταση πρέπει να περιορίζει ρητώς το πεδίο των εξουσιών έρευνας i) στο περιεχόμενο των στοιχείων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και άλλων αρχείων διακίνησης δεδομένων, τα οποία ήδη συλλέγονται νομίμως και σε τακτική βάση από τους διαπραγματευτές για επιχειρηματικούς λόγους, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για την τεκμηρίωση συναλλαγών, και β) σε δεδομένα κίνησης (π.χ. ποιος έκανε την κλήση ή έστειλε τις πληροφορίες σε ποιον και πότε) τα οποία είναι ήδη άμεσα διαθέσιμα από τους εμπλεκόμενους συμμετέχοντες στην αγορά (διαπραγματευτές).

45. Επιπλέον, η πρόταση πρέπει επίσης να ορίζει ότι τα στοιχεία και τα αρχεία πρέπει να έχουν συλλεχθεί για νόμιμο σκοπό και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων, περιλαμβανομένης της κατάλληλης ενημέρωσης των υποκειμένων των δεδομένων βάσει των άρθρων 10 και 11 της οδηγίας 95/46/ΕΚ.

β) Σε τι αναφέρεται ο προσδιορισμός «υπάρχοντα»;

46. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η πρόταση περιορίζει την εν λόγω εξουσία στα «υπάρχοντα» στοιχεία και δεδομένα και έτσι δεν περιλαμβάνει στις εξουσίες των ρυθμιστικών αρχών την εξουσία ρητής υποχρέωσης ενός διαπραγματευτή ή τρίτου να συλλαμβάνει, να παρακολουθεί, να καταγράφει τηλεφωνικές συνδιαλέξεις ή κίνηση δεδομένων για τους σκοπούς της έρευνας.

47. Ωστόσο, προς άρση πάσης αμφιβολίας, η πρόθεση αυτή πρέπει να καταστεί σαφέστερη, τουλάχιστον σε αιτιολογική σκέψη. Πρέπει να αποφευχθεί η ύπαρξη οποιουδήποτε περιθωρίου ερμηνείας του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο θα παρείχε τη νομική βάση στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές για να συλλαμβάνουν, παρακολουθούν ή καταγράφουν τηλεφωνικές συνδιαλέξεις ή επικοινωνίες δεδομένων, κρυφά ή φανερά, με ή χωρίς ένταλμα.

γ) Μπορεί να απαιτηθεί επίσης το περιεχόμενο τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και διακίνησης δεδομένων ή μπορούν να απαιτηθούν μόνον δεδομένα κίνησης;

48. Το κείμενο της πρότασης κάνει λόγο για «υπάρχοντα στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων». Δεν είναι αρκούντως σαφές αν είναι δυνατό να απαιτηθούν τόσο το περιεχόμενο υπαρχόντων επικοινωνιών δεδομένων και τηλεφωνικών συνδιαλέξεων όσο και δεδομένα κίνησης (π.χ. ποιος έκανε την κλήση ή έστειλε τις πληροφορίες σε ποιον και πότε).

49. Το σημείο αυτό πρέπει να αποσαφηνισθεί στις διατάξεις του προτεινόμενου κανονισμού. Όπως είδαμε στις παραγράφους 43 έως 45, πρέπει να προσδιορίζεται σαφώς τι είδους στοιχεία και αρχεία μπορεί να απαιτηθούν και να διασφαλίζεται ότι τα εν λόγω στοιχεία και αρχεία συλλέχθηκαν εξ αρχής σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων.

δ) Μπορούν να απαιτηθούν στοιχεία και αρχεία από παρόχους υπηρεσιών Διαδικτύου και εταιρείες τηλεπικοινωνιών;

50. Η πρόταση πρέπει να προσδιορίζει σαφώς από ποιον μπορούν οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές να απαιτούν στοιχεία και αρχεία. Συναφώς, ο ΕΕΠΔ αντιλαμβάνεται ότι πρόθεση του άρθρου 10 παράγραφος 2 στοιχείο δ) δεν είναι να επιτρέψει στις εθνικές

⁽¹⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στην υπόθεση *Funke κατά Γαλλίας* (υπόθεση αριθ. 82/1991/334/407), 25 Φεβρουαρίου 1993, σκέψεις 55 έως 57.

αρχές να απαιτούν δεδομένα κίνησης από παρόχους «διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών»⁽¹⁾ (όπως τηλεφωνικές εταιρείες ή παρόχους υπηρεσιών Διαδικτύου).

51. Πράγματι, η πρόταση δεν αναφέρεται καθόλου σε τέτοιους παρόχους και επίσης δεν χρησιμοποιεί τον όρο «δεδομένα κίνησης». Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι δεν αναφέρεται, ούτε έμμεσα ούτε άμεσα, σε επιδίωξη απόκλισης από τις απαιτήσεις που προβλέπονται στην οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες⁽²⁾, η οποία θεσπίζει ως γενική αρχή ότι τα δεδομένα κίνησης μπορούν να υποβληθούν σε περαιτέρω επεξεργασία μόνον για σκοπούς χρέωσης και πληρωμής διασυνδέσεων.

52. Προς άρση πάσης αμφιβολίας, ο ΕΕΠΔ συνιστά να αναφέρεται ρητώς στο κείμενο του προτεινόμενου κανονισμού, τουλάχιστον σε αιτιολογική σκέψη, ότι η πρόταση δεν παρέχει νομική βάση για να απαιτηθούν δεδομένα από παρόχους διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

ε) Μπορούν να απαιτηθούν στοιχεία και αρχεία από άλλους τρίτους;

53. Επιπλέον, η πρόταση πρέπει να αποσαφηνίζει κατά πόσον οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές μπορούν να απαιτούν στοιχεία και αρχεία μόνον από συμμετέχοντες στην αγορά που τελούν υπό έρευνα ή κατά πόσον εξουσιοδοτούνται επίσης να απαιτούν στοιχεία και αρχεία τρίτων (όπως από συμβαλλόμενο του συμμετέχοντος στην αγορά που τελεί υπό έρευνα ή από ξενοδοχείο στο οποίο διέμεινε ένα φυσικό πρόσωπο για το οποίο υπάρχουν υπόνοιες εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών).

στ) Μπορούν να απαιτηθούν οποιαδήποτε ιδιωτικά στοιχεία ή αρχεία;

54. Τέλος, η πρόταση πρέπει να αποσαφηνίζει επίσης κατά πόσον οι αρχές μπορούν να απαιτούν ιδιωτικά στοιχεία ή αρχεία φυσικών προσώπων, όπως οι υπάλληλοι ή τα στελέχη συμμετέχοντος στην αγορά που τελεί υπό έρευνα (π.χ. μηνύματα κειμένου που αποστέλλονται από προσωπικές κινητές συσκευές ή ιστορικό πλοήγησης οικιακής χρήσης του Διαδικτύου, αποθηκευμένο σε οικιακό υπολογιστή).

55. Η αναλογικότητα της απαίτησης ιδιωτικών στοιχείων ή αρχείων είναι αμφισβητούμενη και –εάν προβλεφθεί– πρέπει να αιτιολογείται συγκεκριμένα.

56. Όπως και στην περίπτωση των επιτόπιων ελέγχων (βλέπε παράγραφο 35 έως 40 ανωτέρω), η πρόταση πρέπει να απαιτεί ένταλμα δικαστικής αρχής καθώς και περαιτέρω συγκεκριμένες εγγυήσεις, εάν οι αρχές απαιτούν οποιαδήποτε ιδιωτικά στοιχεία ή αρχεία.

⁽¹⁾ Βλέπε άρθρο 2 στοιχείο γ) της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο), ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 33.

⁽²⁾ Βλέπε άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες), ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37.

II.6. Αναφορά υπονοιών κατάχρησης αγοράς (άρθρο 11): περιορισμός σκοπού και διατήρηση δεδομένων

Σχετικές διατάξεις

57. Όσον αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία, ο ACER αποκτά σημαντικό ρόλο, καθώς προειδοποιεί τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές για ενδεχόμενη κατάχρηση της αγοράς και διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών. Για τη διευκόλυνση της συνεργασίας, το άρθρο 11 παράγραφος 2 απαιτεί επίσης συγκεκριμένα από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές να ενημερώνουν τον ACER «με τον λεπτομερέστερο δυνατό τρόπο» όταν έχουν βάσιμους λόγους να υποπτεύονται οποιαδήποτε παραβίαση του προτεινόμενου κανονισμού. Προκειμένου να διασφαλισθεί συντονισμένη προσέγγιση, το άρθρο 11 παράγραφος 3 απαιτεί επίσης την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ εθνικών ρυθμιστικών αρχών, αρμόδιων οικονομικών αρχών, του ACER καθώς και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ) (στο εξής, η «ΕΑΚΑΑ») ⁽³⁾.

Σχόλια και συστάσεις του ΕΕΠΔ

58. Σύμφωνα με την αρχή του περιορισμού του σκοπού ⁽⁴⁾, η πρόταση πρέπει να προβλέπει ρητώς ότι τυχόν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία διαβιβάζονται βάσει του άρθρου 11 του προτεινόμενου κανονισμού (αναφορές υπονοιών κατάχρησης αγοράς) πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνον για σκοπούς διερεύνησης της αναφερθείσας εικαζόμενης κατάχρησης αγοράς. Σε κάθε περίπτωση, οι πληροφορίες δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για οποιονδήποτε σκοπό ασυμβίβαστο προς τον προαναφερθέντα.

59. Επίσης, τα δεδομένα δεν πρέπει να διατηρούνται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ο εν λόγω περιορισμός έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία στις περιπτώσεις όπου αποδεικνύεται ότι οι αρχικές υπόνοιες ήταν αβάσιμες. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται συγκεκριμένη αιτιολογία για περαιτέρω διατήρηση ⁽⁵⁾.

60. Συναφώς, η πρόταση πρέπει να θεσπίζει πρώτα μια μέγιστη περίοδο διατήρησης κατά την οποία ο ACER και άλλοι αποδέκτες των πληροφοριών μπορούν να διατηρούν τα δεδομένα, λαμβάνοντας υπόψη τους σκοπούς της αποθήκευσης δεδομένων. Εξαιρουμένης της περιπτώσεως κατά την οποία η εικαζόμενη κατάχρηση αγοράς οδήγησε σε συγκεκριμένη έρευνα και η έρευνα βρίσκεται σε εξέλιξη, όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με αναφερθείσα εικαζόμενη κατάχρηση αγοράς πρέπει να διαγράφονται από τα αρχεία όλων των

⁽³⁾ Η ΕΑΚΑΑ είναι ανεξάρτητη αρχή της ΕΕ, η οποία συμβάλλει στη διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης διασφαλίζοντας την ακεραιότητα, τη διαφάνεια, την αποτελεσματικότητα και την εύρυθμη λειτουργία των αγορών κινητών αξιών και βελτιώνοντας την προστασία των επενδυτών.

⁽⁴⁾ Βλέπε άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 95/46/ΕΚ και άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001.

⁽⁵⁾ Εν είδει παραδείγματος, ο ΕΕΠΔ αναφέρει στο πλαίσιο αυτό την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στην υπόθεση *S and Marper* κατά Ηνωμένου Βασιλείου (2008) (4 Δεκεμβρίου 2008) (αιτήσεις υπ' αριθ. 30562/04 and 30566/04), σύμφωνα με την οποία η μακροχρόνια διατήρηση δεδομένων προσώπων που δεν καταδικάστηκαν για αξιόποινη πράξη παραβιάζει το δικαίωμά τους στην ιδιωτική ζωή βάσει του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.

αποδεκτών μετά την παρέλευση συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Εάν δεν δικαιολογείται σαφώς μεγαλύτερη περίοδος διατήρησης, ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι η διαγραφή πρέπει να διενεργείται το αργότερο δύο έτη μετά την ημερομηνία αναφοράς της υπόνοιας ⁽¹⁾.

61. Εάν η υπόνοια αποδειχθεί αβάσιμη ή/και η έρευνα περατωθεί χωρίς να ληφθούν περαιτέρω μέτρα, η πρόταση πρέπει να υποχρεώνει την αναφέρουσα ρυθμιστική αρχή, τον ACER και κάθε τρίτο που διαθέτει πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με εικαζόμενη κατάχρηση αγοράς να ενημερώνουν αμέσως τα μέρη αυτά, ώστε να μπορούν να επικαιροποιήσουν τα αρχεία τους ανάλογα (ή/και να διαγράψουν τις πληροφορίες σχετικά με την αναφερθείσα υπόνοια από τα αρχεία τους με άμεση ισχύ ή μετά την παρέλευση δικαιολογημένης με βάση την αρχή της αναλογικότητας περιόδου διατήρησης) ⁽²⁾.
62. Οι διατάξεις αυτές θα συμβάλουν ώστε να διασφαλίζεται ότι, σε περιπτώσεις στις οποίες οι υπόνοιες δεν επιβεβαιώθηκαν (ή ακόμη δεν ερευνήθηκαν περαιτέρω) ή όταν διαπιστώνεται ότι μια υπόνοια δεν είναι βάσιμη, αξιόλογα φυσικά πρόσωπα δεν θα διατηρούνται σε «μαύρη λίστα» ούτε θα παραμένουν ύποπτα για αδικαιολόγητα μεγάλο χρονικό διάστημα [βλέπε άρθρο 6 στοιχείο ε) της οδηγίας 95/46/EK και αντίστοιχο άρθρο 4 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001].

II.7. Διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτες χώρες (άρθρο 14)

Σχετικές διατάξεις

63. Τα άρθρα 7, 8 και 11 του προτεινόμενου κανονισμού προβλέπουν ανταλλαγές δεδομένων και πληροφοριών μεταξύ του ACER, της ΕΑΚΑΑ και των αρχών των κρατών μελών. Το άρθρο 14 («Σχέσεις με τρίτες χώρες») ορίζει ότι ο ACER «δύναται να προβαίνει σε διοικητικές ρυθμίσεις με διεθνείς οργανισμούς και κυβερνήσεις τρίτων χωρών». Η αναγνώριση τέτοιας δυνατότητας μπορεί να οδηγήσει σε διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον ACER, και ενδεχομένως και από την ΕΑΚΑΑ ή/και από τις αρχές των κρατών μελών, σε διεθνείς οργανισμούς και αρχές τρίτων χωρών.

Σχόλια και συστάσεις του ΕΕΠΔ

64. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να αποσαφηνισθεί στο άρθρο 14 της πρότασης ότι οι διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να πραγματοποιούνται μόνον σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και τα άρθρα 25 και 26 της οδηγίας 95/46/EK. Ειδικότερα, διεθνείς διαβιβάσεις θα πραγματοποιούνται μόνον εάν η εν λόγω τρίτη χώρα διασφαλίζει επαρκή βαθμό προστασίας, και σε οντότητες ή φυσικά πρόσωπα σε τρίτη χώρα που δεν παρέχει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας, μόνον εάν ο υπεύθυνος της επεξεργασίας παρέχει επαρκείς εγγυήσεις όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προσώπων καθώς και όσον αφορά την άσκηση των αντίστοιχων δικαιωμάτων.

⁽¹⁾ Εάν η υπόνοια αποδειχθεί βάσιμη και οδηγήσει σε επιτυχή έρευνα, η πρόταση πρέπει να προβλέπει συγκεκριμένη –μη υπερβολική– περίοδο διατήρησης μετά την περάτωση της έρευνας.

⁽²⁾ Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρέχονται επίσης στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα.

65. Ο ΕΕΠΔ τονίζει ότι οι αποκλίσεις (όπως οι αναφερόμενες στο άρθρο 9 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και στο άρθρο 26 παράγραφος 1 της οδηγίας) δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται, καταρχήν, για να δικαιολογούνται μαζικές, συστηματικές ή/και διαρθρωτικές διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτες χώρες.

II.8. Προκαταρκτικός έλεγχος των συντονιστικών δραστηριοτήτων του ACER σε σχέση με τις έρευνες

66. Ορισμένα από τα δεδομένα που ανταλλάσσονται μεταξύ του ACER, της ΕΑΚΑΑ και διάφορων αρχών στα κράτη μέλη σχετικά με εικαζόμενες παραβιάσεις ενδέχεται να περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως την ταυτότητα των ύποπτων δραστών ή άλλων εμπλεκόμενων φυσικών προσώπων (π.χ. μάρτυρες, πληροφοριοδότες, υπάλληλοι ή άλλα φυσικά πρόσωπα που ενεργούν εξ ονόματος των επιχειρήσεων που εμπλέκονται σε διαπραγμάτευση).
67. Το άρθρο 27 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 ορίζει ότι «οι επεξεργασίες, οι οποίες ενδέχεται να παρουσιάσουν ιδιαίτερους κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων λόγω της φύσης, της εμβέλειας ή των σκοπών τους, υποβάλλονται σε προκαταρκτικό έλεγχο εκ μέρους του ευρωπαϊού επόπτη προστασίας δεδομένων». Το άρθρο 27 παράγραφος 2 επιβεβαιώνει ρητά ότι «οι επεξεργασίες δεδομένων σχετικά με υποψία τέλεσης αδικήματος [και] αδίκημα» παρουσιάζουν τέτοιους κινδύνους και απαιτούν προκαταρκτικό έλεγχο. Λαμβάνοντας υπόψη τον ρόλο που προβλέπεται για τον ACER στον συντονισμό των ερευνών, φαίνεται πιθανό ότι θα επεξεργάζεται δεδομένα σχετικά με «υποψίες τέλεσης αδικήματος» και, επομένως, οι δραστηριότητές του θα υπόκεινται σε προκαταρκτικό έλεγχο ⁽³⁾.

68. Στο πλαίσιο διαδικασίας προκαταρκτικού ελέγχου, ο ΕΕΠΔ μπορεί να παράσχει στον ACER περαιτέρω καθοδήγηση και συγκεκριμένες συστάσεις όσον αφορά τη συμμόρφωση προς τους κανόνες προστασίας των δεδομένων. Ο προκαταρκτικός έλεγχος των δραστηριοτήτων του ACER μπορεί επίσης να προσδώσει προστιθέμενη αξία, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 713/2009, με τον οποίο ιδρύθηκε ο ACER, δεν περιέχει καμία αναφορά στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και δεν αποτέλεσε αντικείμενο νομοθετικής γνωμοδότησης από τον ΕΕΠΔ.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

69. Η πρόταση πρέπει να αποσαφηνίζει κατά πόσον ενδέχεται να υποβληθούν σε επεξεργασία οποιαδήποτε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της παρακολούθησης της αγοράς και της αναφοράς δεδομένων και ποιες εγγυήσεις θα εφαρμόζονται. Εάν, αντιθέτως, δεν αναμένεται καμία επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ή μια τέτοια επεξεργασία θα διενεργείται μόνον κατ' εξαίρεση και θα περιορίζεται σε σπάνιες περιπτώσεις, όταν ένας διαπραγματευτής στην ενεργειακή αγορά χονδρικής ενδέχεται να είναι φυσικό πρόσωπο και όχι νομική οντότητα), αυτό πρέπει να αναφέρεται ρητώς στην πρόταση, τουλάχιστον σε αιτιολογική σκέψη.

⁽³⁾ Πρέπει να σημειωθεί ότι η επεξεργασία δεδομένων που διενεργείται από εθνικές αρχές μπορεί επίσης να υπόκειται σε προκαταρκτικό έλεγχο από εθνικές ή περιφερειακές αρχές προστασίας των δεδομένων βάσει της εθνικής νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων που θεσπίστηκε δυνάμει του άρθρου 20 της οδηγίας 95/46/EK.

70. Οι διατάξεις περί προστασίας δεδομένων, ασφάλειας δεδομένων και λογοδοσίας πρέπει να αποσαφηνισθούν και να ενισχυθούν περαιτέρω, ιδίως εάν η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αναμένεται να διαδραματίσει πιο διαρθρωτικό ρόλο. Η Επιτροπή πρέπει να εξασφαλίσει την ύπαρξη επαρκών ελέγχων ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση προς την προστασία δεδομένων και να παρέχονται αποδείξεις για την εν λόγω συμμόρφωση («λογοδοσία»).
71. Η πρόταση πρέπει να αποσαφηνίζει κατά πόσον οι επιτόπιοι έλεγχοι θα περιορίζονται σε επιχειρηματικά περιουσιακά στοιχεία (χώροι και οχήματα) ενός συμμετέχοντος στην αγορά ή θα εφαρμόζονται και σε ιδιωτικά περιουσιακά στοιχεία (χώροι ή οχήματα) φυσικών προσώπων. Στη δεύτερη περίπτωση, η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα της εξουσίας αυτής πρέπει να αιτιολογούνται σαφώς, πρέπει δε να απαιτείται δικαστικό ένταλμα και να παρέχονται πρόσθετες εγγυήσεις. Η εν λόγω απαίτηση πρέπει να προβλέπεται σαφώς στον προτεινόμενο κανονισμό.
72. Πρέπει να αποσαφηνισθεί το πεδίο των εξουσιών απαίτησης «υπαρχόντων στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και υπαρχόντων αρχείων αρχεία διακίνησης δεδομένων». Η πρόταση πρέπει να προσδιορίζει ρητώς ποια στοιχεία και αρχεία μπορούν να απαιτηθούν και από ποιον. Το γεγονός ότι δεν μπορούν να απαιτηθούν δεδομένα από παρόχους διατίθιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών πρέπει να αναφέρεται ρητά στο κείμενο του προτεινόμενου κανονισμού, τουλάχιστον σε αιτιολογική σκέψη. Η πρόταση πρέπει να αποσαφηνίζει επίσης κατά πόσον οι αρχές μπορούν επίσης να απαιτούν ιδιωτικά στοιχεία ή αρχεία φυσικών προσώπων, όπως υπαλλήλων ή στελεχών συμμετέχοντος στην αγορά που τελεί υπό έρευνα (π.χ. μηνύματα κειμένου που αποστέλλονται από προσωπικές κινητές συσκευές ή ιστορικό πλοήγησης οικιακής χρήσης του Διαδικτύου, αποθηκευμένο σε οικιακό υπολογιστή). Σε μια τέτοια περίπτωση, η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα της εξουσίας αυτής πρέπει να αιτιολογούνται σαφώς και η πρόταση πρέπει να απαιτεί επίσης ένταλμα δικαστικής αρχής.
73. Όσον αφορά την αναφορά εικαζόμενης κατάχρησης αγοράς, η πρόταση πρέπει να προβλέπει ρητώς ότι τυχόν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία περιέχονται στις εν λόγω αναφορές πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνον για τους σκοπούς διερεύνησης της αναφερθείσας εικαζόμενης κατάχρησης αγοράς. Εξαιρουμένης της περίπτωσης κατά την οποία η εικαζόμενη κατάχρηση αγοράς οδήγησε σε συγκεκριμένη έρευνα, η δε έρευνα βρίσκεται σε εξέλιξη (ή η υπόνοια αποδείχθηκε βάσιμη και οδήγησε σε επιτυχή έρευνα), όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με αναφερθείσα εικαζόμενη κατάχρηση αγοράς πρέπει να διαγράφονται από τα αρχεία όλων των αποδεκτών μετά την παρέλευση συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος (αν δεν δικαιολογείται διαφορετικό χρονικό διάστημα διατήρησης, το αργότερο δύο έτη μετά την ημερομηνία της αναφοράς). Επιπλέον, τα μέρη που ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ τους πρέπει επίσης να ανταλλάσσουν επικαιροποιημένα στοιχεία σε περίπτωση που μια υπόνοια αποδεικνύεται αβάσιμη ή/και μια έρευνα περατώθηκε χωρίς να ληφθούν περαιτέρω μέτρα.
74. Όσον αφορά τις διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες, η πρόταση πρέπει να αποσαφηνίζει ότι, καταρχήν, διαβιβάσεις μπορούν να πραγματοποιούνται σε οντότητες ή φυσικά πρόσωπα σε τρίτη χώρα που δεν παρέχει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας μόνον εάν ο υπεύθυνος της επεξεργασίας παρέχει επαρκείς εγγυήσεις όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προσώπων καθώς και όσον αφορά την άσκηση των αντίστοιχων δικαιωμάτων.
75. Ο ACER πρέπει να υποβάλει στον ΕΕΠΔ για προκαταρκτικό έλεγχο τις δραστηριότητές του στο πεδίο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα οι οποίες σχετίζονται με τον συντονισμό ερευνών βάσει του άρθρου 11 του προτεινόμενου κανονισμού.

Βρυξέλλες, 21 Ιουνίου 2011.

Giovanni BUTTARELLI

Αναπληρωτής Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας
Δεδομένων